

AKTYWIZACJA ZAWODOWA

Rynek pracy w Małopolsce

2017

2018

**Opracowanie powstało w Wojewódzkim Urzędzie Pracy
w Krakowie**

Zespół redakcyjny raportu:

Paulina Simonides, Mirosław Furmanek

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

ISBN: 978-83-65367-92-1

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

pl. Na Stawach 1

30-107 Kraków

Tel. 12 428 78 70

Faks 12 422 97 85

kancelaria@wup-krakow.pl

www.wup-krakow.pl

Kraków 2018

Spis treści

Wnioski	2
Zmiany w strukturze demograficznej	3
Sytuacja osób pozostających bez pracy	5
Bierność zawodowa	8
Osoby młode na rynku pracy	9
Kobiety na rynku pracy	10
Bezrobocie wśród rodziców dzieci do 6 r. ż.	12
Osoby bezrobotne w wieku 50+.....	13
NEETs wśród absolwentów szkół zawodowych.....	15
Osoby z niepełnosprawnościami na rynku pracy	16
Działania aktywizacyjne.....	18
Zlecenie działań aktywizacyjnych	20

Wnioski

Procesy demograficzne mają duży wpływ na rynek pracy - starzejące się społeczeństwo, niewielka liczba urodzeń, niekorzystnie wpływają na strukturę populacji pod względem proporcji ekonomicznych grup wiekowych. Tym samym rośnie obciążenie pracującej części społeczeństwa osobami, które nie są w wieku produkcyjnym. I chociaż województwo jest stosunkowo młode demograficznie, a liczba Małopolan rośnie, to wymienione problemy dotyczą również województwa małopolskiego.

Rok 2017 to kolejny rok spadku liczby bezrobotnych. Miał on miejsce w każdym powiecie, lecz różnice między powiatami są duże – od spadku o 6% w powiecie wadowickim, do zmniejszenia o 37% w powiecie myślenickim. Znaczące jest też terytorialne zróżnicowanie poziomu bezrobocia (stopa bezrobocia pod koniec roku w powiecie dąbrowskim była ponad cztery razy wyższa niż w Krakowie) oraz struktury osób bezrobotnych pod względem płci, wieku, udziału osób z grup będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Niepokojącym zjawiskiem jest powiększająca się, drugi rok z rzędu, grupa osób biernych zawodowo. W sytuacji, kiedy małopolscy pracodawcy mają coraz większe trudności z obsadzeniem miejsc pracy, jak najbardziej pożądane jest aktywizowanie tej grupy - osób starszych, niepełnosprawnych, rodziców wychowujących małe dzieci i opiekujących się innymi osobami zależnymi oraz osób młodych określanych jako NEETs.

W roku 2017 wzrosła liczba ofert pracy pozyskanych przez pośredników w powiatowych urzędach pracy, przy czym wzrost ten generowały oferty pracy niesubsydiowanej. Na działania związane z aktywizowaniem bezrobotnych urzędy pracy przeznaczyły 330 mln zł. Najczęściej stosowanymi formami pomocy osobom bezrobotnym były staże i szkolenia (uczestnicy tych dwóch form wsparcia stanowili łącznie ponad 50% ogółu aktywizowanych). Szkolenia cieszyły się większym zainteresowaniem niż rok wcześniej, zmalało natomiast powodzenie staży.

Podobnie jak w dwóch poprzednich latach, w roku 2017 realizowano zlecenie działań aktywizacyjnych, obejmujących najbardziej oddalone od rynku pracy grupy bezrobotnych. Analiza rezultatów zlecenia potwierdza, że ta forma pomocy nie odbiega kosztowo od większości podstawowych form aktywizacji. Biorąc pod uwagę, jak trudnej do aktywizacji grupy dotyczyło zlecenie, należy podkreślić, że takie narzędzie jest bardziej skuteczne niż szkolenia i staże. Między innymi dlatego, że umożliwia indywidualne podejście do klienta, a jego rezultatem jest trwałość zatrudnienia zaktywizowanych osób.

Zmiany w strukturze demograficznej

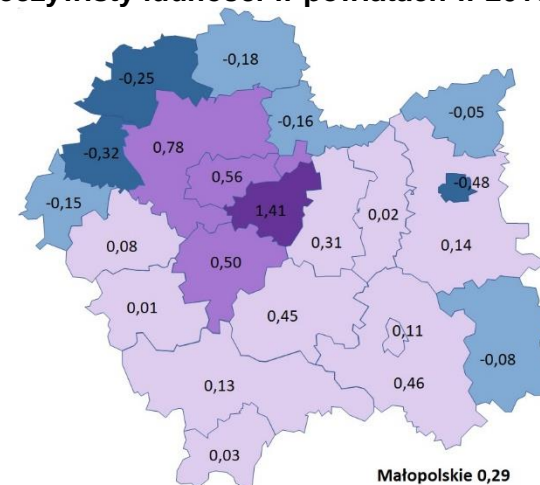
Małopolskie jest jednym z pięciu województw, w których przybywa mieszkańców. Pod koniec 2016 roku w województwie mieszkało 3 382,3 tys. osób, o 0,29% więcej niż rok wcześniej (w Polsce ubytek wyniósł - 0,01%). Wzrost liczby ludności to efekt dodatniego przyrostu naturalnego, + 5,6 tys. osób i przewagi zameldowań na pobyt stały nad wymeldowaniami również 3,7 tys.¹ Dodatkowo salda migracji pokazują atrakcyjność województwa jako miejsca do zamieszkania. W większości powiatów przybyło mieszkańców, najwięcej w Krakowie i powiatach wokół stolicy województwa. Populacja ośmiu powiatów zmniejszyła się, najbardziej w Tarnowie i przemysłowych powiatach zachodniej części województwa – olkuskim i chrzanowskim.

Mniej niż połowa Małopolan, 48,4%, mieszka w miastach (w Polsce 60,2%). Liczba mieszkańców małopolskich wsi rośnie dwukrotnie szybciej niż mieszkańców miast. Pod koniec 2016 roku na wsi mieszkało 1 744,9 tys. osób (wzrost o 0,4% w ciągu roku), w miastach 1 637,4 tys. (wzrost o 0,2%).

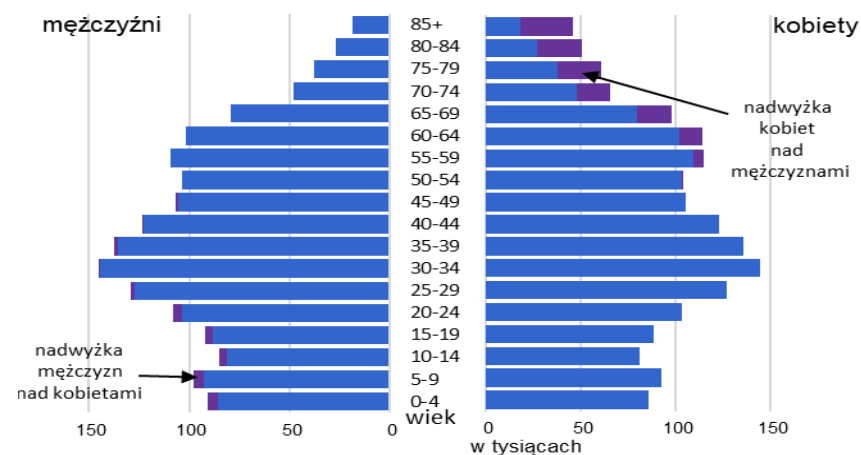
W każdym powiecie kobiety przeważają liczebnie nad mężczyznami. Najwyższy współczynnik feminizacji (dla województwa równy 106) cechuje Kraków (114), Tarnów (112) i Nowy Sącz (109), najniższy powiat chrzanowski i tatrzański (107). Więcej kobiet niż mężczyzn jest w starszych grupach wiekowych – w każdym roczniku powyżej 55 roku życia.

¹ Ludność, ruch naturalny i migracje w woj. małopolskim w 2016 roku, Informacje i Opracowania Statystyczne, GUS Kraków 2017

Przyrost rzeczywisty ludności w powiatach w 2016 r.

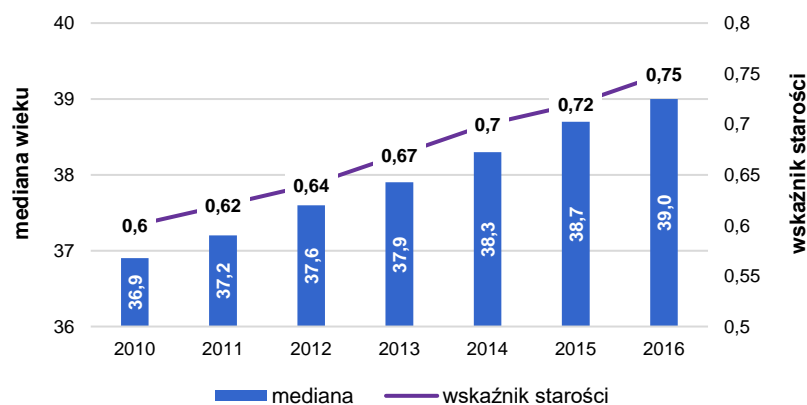
Ludność Małopolski wg płci i wieku w 2016 r. (w tys.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ludność, ruch naturalny... op.cit.

Małopolskie należy do województw stosunkowo młodych demograficznie, jednak społeczeństwo starzeje się. W roku 2016 mediana wieku dla województwa wynosiła 39 lat i była niższa od krajowej o 14 miesięcy. Najmłodszymi powiatami województwa były limanowski i nowosądecki (mediana 35), najstarszym miasto Tarnów (43 lata). Ciągłe zwiększa się udział w społeczeństwie osób starszych, po 65 roku życia, co obrazuje wskaźnik starości.

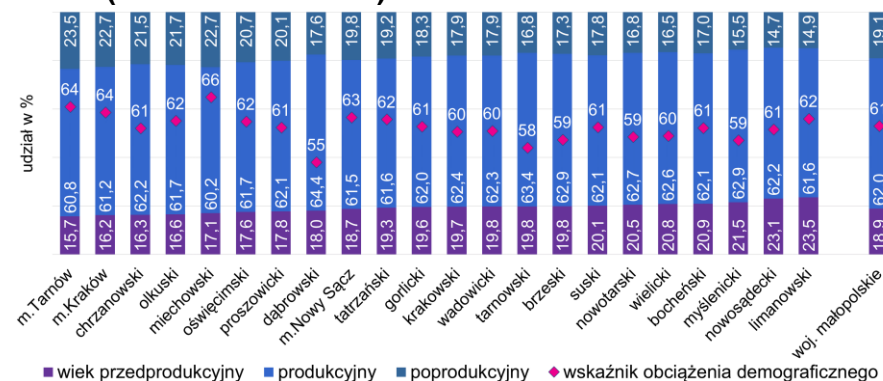
Wskaźniki opisujące proces starzenia się społeczeństwa woj. małopolskiego w latach 2010-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ludność, ruch naturalny... op.cit.

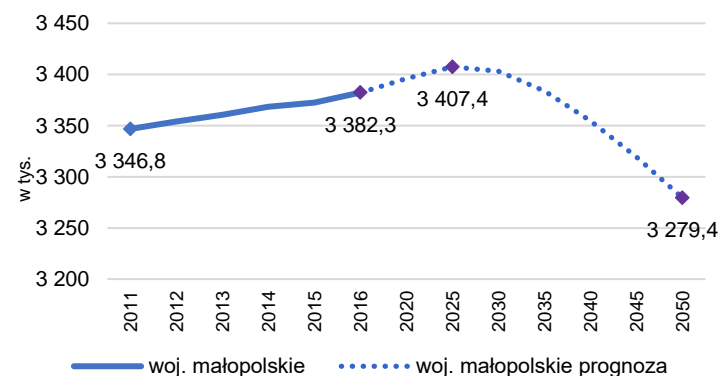
Obciążenie pracującej części społeczeństwa osobami będącymi w wieku przed- i poprodukcyjnym pokazuje wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na każde 100 osób w wieku produkcyjnym). Przy średniej dla województwa równej 61, wartość wskaźnika w poszczególnych powiatach waha się od 55 w powiecie dąbrowskim do 66 w powiecie miechowskim.

Struktura ludności powiatów według ekonomicznych grup wieku (stan na 31 XII 2016)

Liczba mieszkańców województwa będzie rosła do roku 2025, a tempo wzrostu będzie się zmniejszać. Następnie przewidywany jest szybki ubytek ludności województwa.

Prognoza liczby ludności woj. małopolskiego

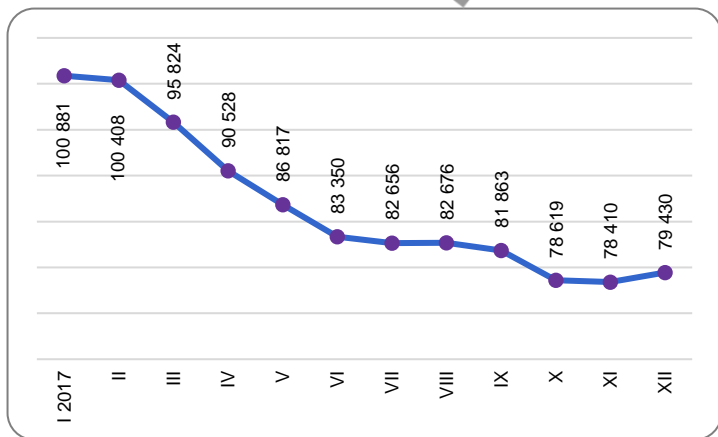
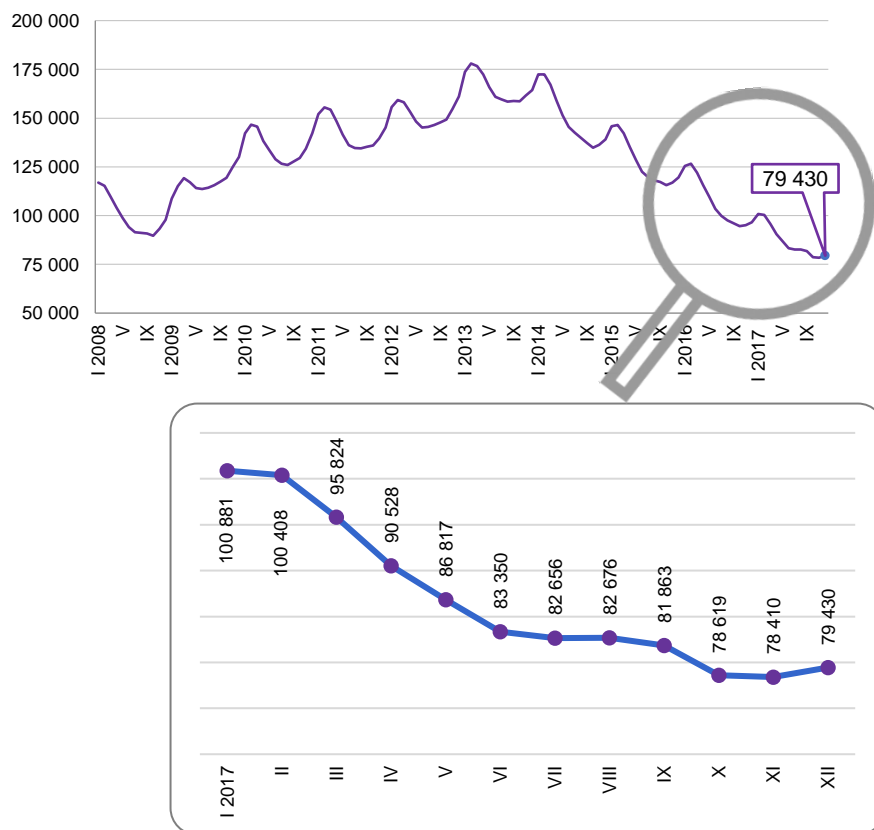

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznika demograficznego 2017, GUS, Warszawa 2017

Sytuacja osób pozostających bez pracy

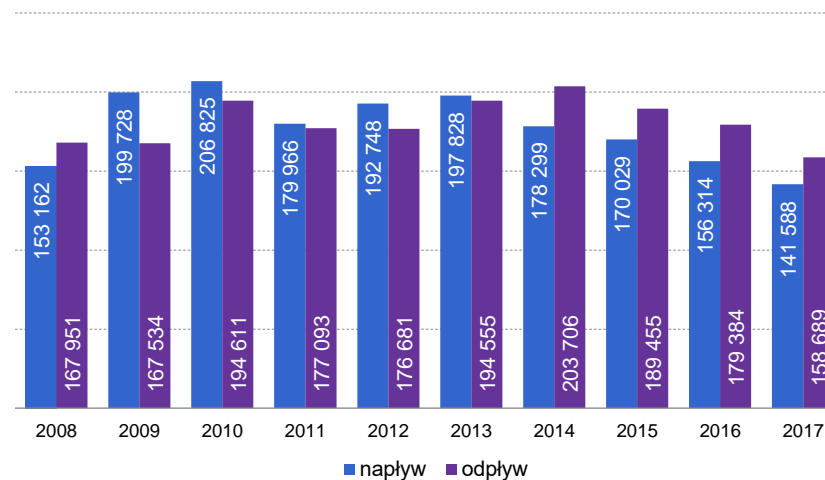
Rok 2017 to kolejny rok, w którym spadało bezrobocie. Pod koniec 2017 roku w małopolskich powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 79 430 osób bezrobotnych, co oznacza zmniejszenie bezrobocia o 18% w porównaniu do końca roku 2016.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2008-2017

Podobnie jak w poprzednich latach liczba osób wyrejestrowanych przewyższała liczbę osób rejestrujących się jako bezrobotne – w całym 2017 roku o 17 tys. osób. W porównaniu z czterema poprzednimi latami zmniejszyła się co prawda liczba osób wyrejestrowanych, ale jednocześnie utrzymywał się silny spadek napływu bezrobotnych.

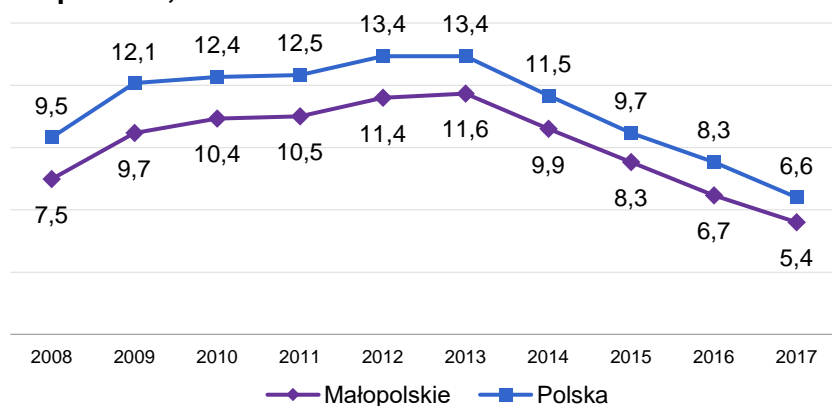
Bezrobotni zarejestrowani i wyrejestrowani małopolskich z powiatowych urzędów pracy w latach 2008-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPIPS-01 powiatowych urzędów pracy

Bezrobocie w całym kraju spada do poziomu dotychczas nienotowanego. Małopolskie wyróżnia się na tle pozostałych województw niską stopą bezrobocia. Pod koniec 2017 roku wyniosła 5,4%, co jest wartością o 1,2 pkt. proc. niższą niż w całym kraju i stawia małopolskie na trzecim miejscu w Polsce, za województwami wielkopolskim i śląskim.

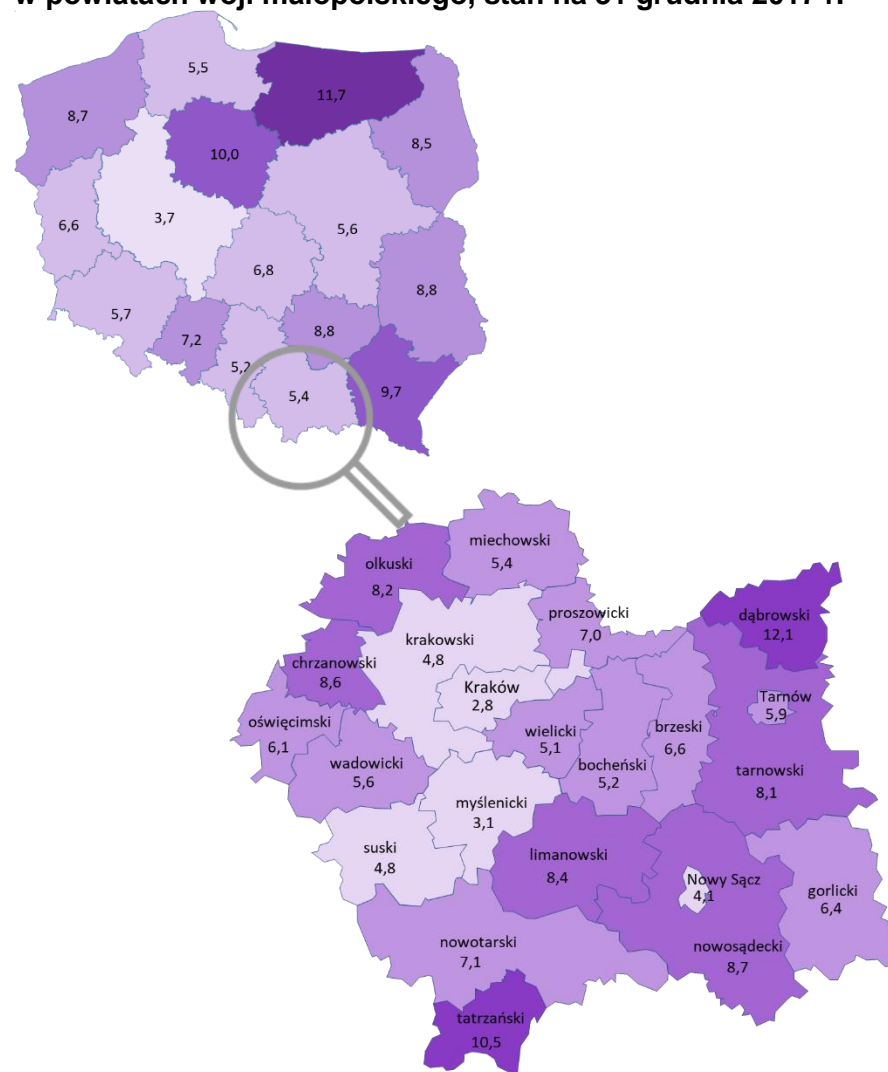
Stopa bezrobocia rejestrowanego (w %) w Polsce i w woj. małopolskim, stan na koniec roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Różnica w wysokości stopy bezrobocia w małopolskich powiatach na koniec 2017 roku była ponad czterokrotna - od 2,8% w Krakowie do 12,1% w powiecie dąbrowskim. W siedmiu powiatach wartość stopy była niższa od wojewódzkiej, natomiast w pięciu pomiędzy wojewódzką a krajową. Najniższy poziom bezrobocia odnotowano w Krakowie, powiecie myślenickim i w Nowym Sączu. Najwyższa natomiast w powiatach nowosądeckim, tatrzańskim i dąbrowskim.

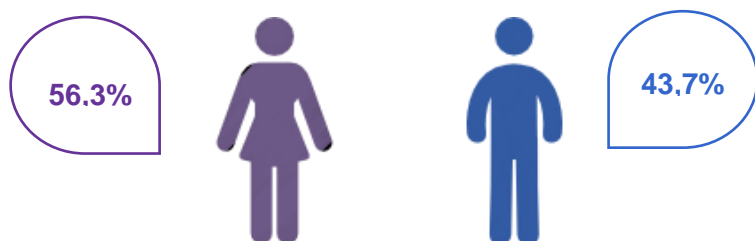
Stopa bezrobocia rejestrowanego (w %) w województwach oraz w powiatach woj. małopolskiego, stan na 31 grudnia 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Populacja bezrobotnych była bardzo zróżnicowana wewnętrznie. Obejmowała osoby w różnym wieku, o zróżnicowanym stażu pracy i doświadczeniu zawodowym, poziomie wykształcenia i kwalifikacji, a także różnym czasie pozostawania bez pracy. Odmienne były przyczyny pozostawania bez pracy i przyczyny jej utraty. W grupie bezrobotnych znajdowały się osoby zarejestrowane po raz pierwszy oraz takie, które z usług urzędów korzystały po raz kolejny.

Ponad połowę, 56%, bezrobotnych zarejestrowanych w małopolskich urzędach pracy stanowiły kobiety.

Więcej bezrobotnych mieszkało na wsi (53%) niż w miastach (47%).

Prawie 14% osób, które znajdowały się w rejestrach bezrobotnych w końcu 2017 r., dotychczas nie pracowało. W strukturze bezrobotnych pod względem wieku największy udział miały osoby między 25 a 34 rokiem życia (29%) oraz między 35 a 44 rokiem życia (22%), a więc osoby w mobilnym wieku produkcyjnym.

Absolwenci stanowili niecałe 5% wszystkich bezrobotnych.

Grupę bezrobotnych absolwentów tworzyły przede wszystkim osoby kończące szkoły wyższe (33%) oraz technika i szkoły policealne (31,6%).

Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (27%) oraz policealnym i średnim zawodowym (24%). Wykształcenie wyższe posiadało 17% a średnie ogólnszkołowe 11% bezrobotnych.

Jedna trzecia bezrobotnych posiadała zerowe lub niewielkie, krótsze niż rok, doświadczenie zawodowe, liczone stażem pracy.

Co czwarty bezrobotny pozostawał bez pracy dłużej niż 2 lata, a kolejne 15% od 1 roku do 2 lat. Czas pozostawania bez pracy jest związany z wiekiem oraz z wykształceniem. Najszybciej rejestry osób bezrobotnych opuszczają osoby młode i lepiej wykształcone, które częściej znajdują pracę samodzielnie. Status bezrobotnego przez okres krótszy niż 3 miesiące posiadało 43% bezrobotnych przed 30 rokiem życia oraz 23% po 50 roku życia. Natomiast powyżej 2 lat bez pracy pozostawało 12% bezrobotnych mających poniżej 30 i 34% osób mających powyżej 50 lat.

Krócej niż 3 miesiące w rejestrach przebywało 35% bezrobotnych z wykształceniem wyższym i 29% z wykształceniem co najwyżej zasadniczym zawodowym. Z kolei ponad 2 lata nie miało pracy 19% bezrobotnych z wykształceniem wyższym i 29% z co najwyżej zasadniczym zawodowym.

Bierność zawodowa

Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) na koniec 2017 r. liczba osób biernych zawodowo² w województwie małopolskim wyniosła 1 155 tys., tj. o 17 tys. więcej niż rok wcześniej. Populacja biernych rośnie od 2015 roku. Udział biernych zawodowo w ludności województwa w wieku 15 lat i więcej to 43,5%.³

Przyczyny bierności zawodowej:

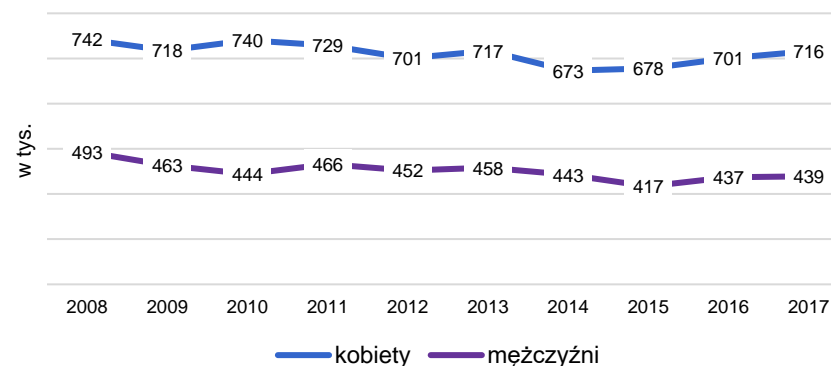
- emerytura (51%)
- nauka i uzupełnianie kwalifikacji (20%)
- bierność z powodu choroby lub niepełnosprawności (14%)
- inne powody osobiste lub rodzinne (5%)
- zniechęcenie bezskutecznym poszukiwaniem (1%)

Bierność ma związek z:

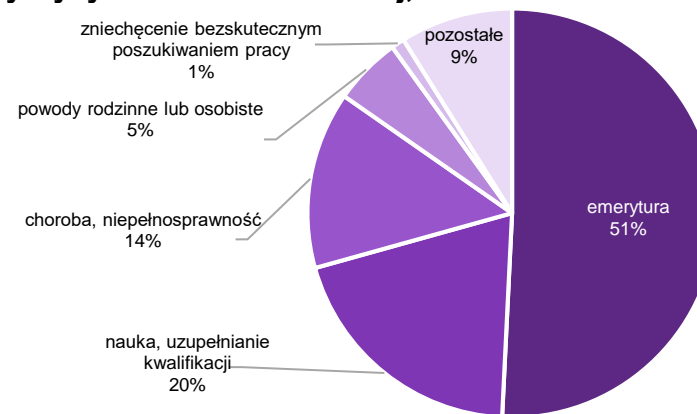
- wiekiem – prawie 62% to osoby które mają 55 lat i więcej, a 20% ludzie młodzi, pomiędzy 15 a 24 rokiem życia, w dużej mierze uczniowie i studenci
- wykształceniem – udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym wśród biernych zawodowo wyniósł 33%, trzykrotnie więcej niż z wykształceniem wyższym
- płcią – bierność znacznie częściej dotyczy kobiet, to one częściej niż mężczyźni opiekują się osobami zależnymi (dziećmi, rodzicami, wnukami i innymi członkami rodziny).

² Populację biernych zawodowo tworzą: osoby niewykazujące chęci do zatrudnienia pomimo zdolności do podjęcia pracy; osoby w wieku emerytalnym lub takie, które są w wieku produkcyjnym, ale uzyskały uprawnienia rentowe i nie zamierzają powrócić na rynek pracy; osoby niezdolne do pracy; młodzież, która nie weszła jeszcze na rynek pracy

Bierni zawodowo w woj. małopolskim w latach 2008-2017

Przyczyny bierności zawodowej, IV kwartał 2017 r.

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności w województwie małopolskim w IV kwartale 2017 r., Urząd Statystyczny w Krakowie.

lub wyczołafa się z niego z powodu kontynuowania edukacji; osoby czasowo wyłączone z rynku pracy z powodu opieki nad osobami zależnymi.

³ Urząd Statystyczny w Krakowie, Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności w województwie małopolskim – IV kwartał 2017 r.

Osoby młode na rynku pracy

Województwo małopolskie cechuje wysoki udział osób młodych w populacji bezrobotnych. Na koniec 2017 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy były 22 683 osoby w wieku do 30 roku życia, tj. 29% ogółu wszystkich osób bezrobotnych w województwie. Najwyższy udział osób bezrobotnych do 30 roku życia odnotowano w powiatach: proszowickim (40%), nowotarskim (38%), dąbrowskim (38%), suskim (37%), limanowskim (37%). Najniższym udziałem

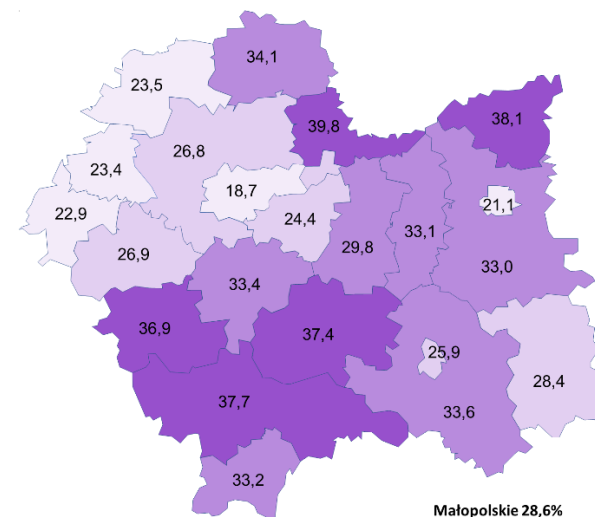
osób młodych wśród bezrobotnych charakteryzowały się największe miasta województwa – Kraków (19%) oraz Tarnów (21%).

Prawie 37% osób do 30 roku życia posiadało status osoby długotrwale bezrobotnej, czyli takiej która pozostaje w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat.

W IV kwartale 2017 r. współczynnik aktywności zawodowej Małopolan w wieku 15-24 lata wyniósł 32,5%, aktywnych zawodowo w tej grupie wiekowej było 112 tys. osób (wg BAEL). Biernych zawodowo było 233 tys. osób z tej grupy wiekowej, stanowili oni około 1/5 wszystkich biernych zawodowo w województwie. Jest to wynik kontynuowania przez nich edukacji oraz uzupełniania kwalifikacji zawodowych. W grupie wiekowej 25-34 lata 84,4% osób (410 tys.) pracowało lub poszukiwało pracy. Sytuacja w Małopolsce praktycznie nie odbiega od sytuacji w Polsce⁴.

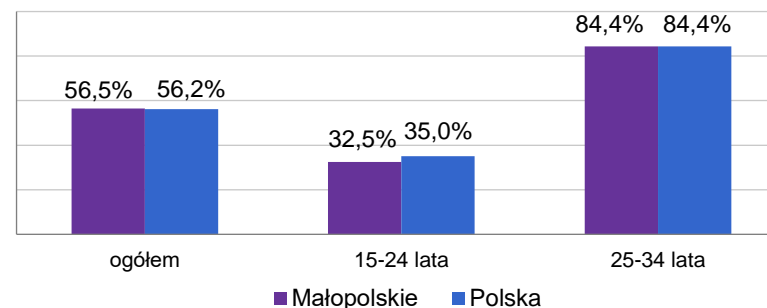
⁴ Aktywność ekonomiczna ludności w województwie małopolskim w IV kw. 2017 r., Informacje sygnałowe – Urząd Statystyczny w Krakowie.

Udział osób bezrobotnych do 30 r.ż. w ogóle bezrobotnych w powiatach woj. małopolskiego (w %), stan na koniec 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPIPS-01

Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale 2017 r.

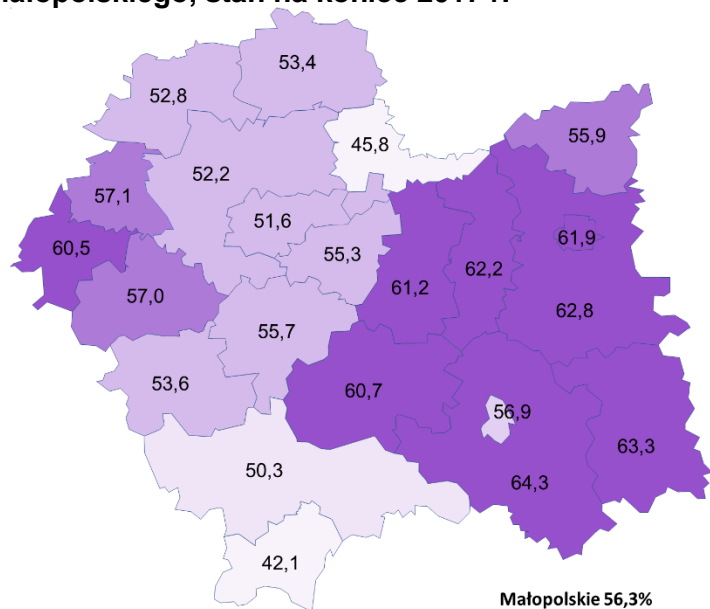
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Kobiety na rynku pracy

Większość bezrobotnych zarejestrowanych w małopolskich powiatowych urzędach pracy w 2017 r. (56%) to kobiety. Ich udział był jednak zróżnicowany terytorialnie. Jedynie w powiatach tatrzańskim i proszowickim kobiety stanowiły mniej niż 50% bezrobotnych. Natomiast w powiatach limanowskim, oświęcimskim, bocheńskim, brzeskim, tarnowskim, gorlickim, nowosądeckim oraz w Tarnowie udział kobiet wśród bezrobotnych przekroczył 60%.

Udział kobiet wśród osób bezrobotnych (w %) w powiatach woj. małopolskiego, stan na koniec 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPIPS-01

W IV kwartale 2017 r. w porównaniu do IV kwartału 2016 r. współczynnik aktywności zawodowej Małopolanek zmniejszył się o 1,0 pkt. proc – z 49,2% do 48,2%. O 0,5 pkt. proc. zmniejszył się także wskaźnik zatrudnienia – z 47,1% do 46,6%.

kobiety

- współczynnik aktywności zawodowej: 48,2%
- wskaźnik zatrudnienia: 46,6%
- stopa bezrobocia BAEL: 3,2%
- udział w populacji osób bezrobotnych: 56%

mężczyźni

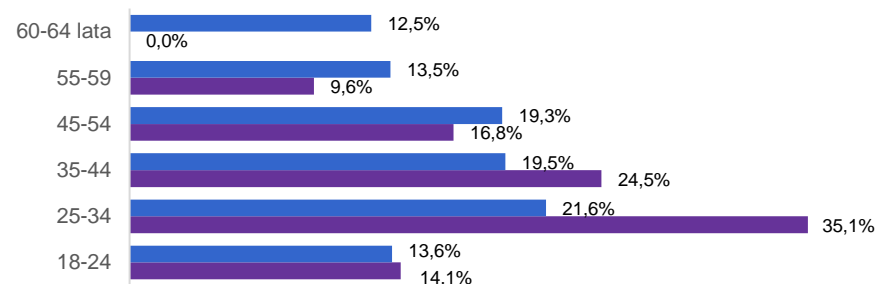
- współczynnik aktywności zawodowej: 65,5%
- wskaźnik zatrudnienia: 61,4%
- stopa bezrobocia BAEL: 6,4%
- udział w populacji osób bezrobotnych: 44%

Należy zauważyć, że bezrobocie znacznie częściej dotyczyło młodych kobiet niż mężczyzn. Co trzecia bezrobotna Małopolanka miała między 25 a 34 lata, a co siódma między 18 a 24 lata, a więc była w wieku obejmującym czas rodzenia i wychowywania dzieci.

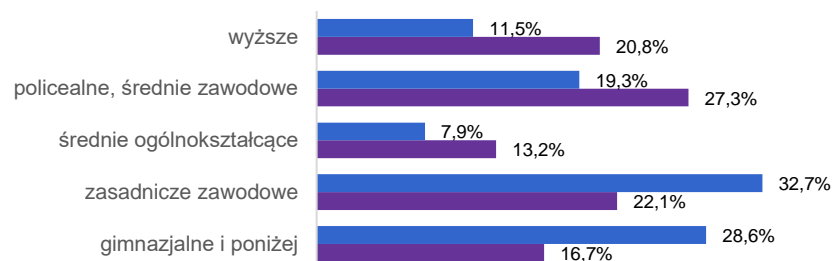
Bezrobotne mieszkanki Małopolski były wykształcone lepiej niż Małopolanie – 61% z nich miało wykształcenie co najmniej średnie, podczas gdy odsetek mężczyzn z takim wykształceniem wynosił 39%. Z kolei wykształcenie zasadnicze zawodowe lub niższe miało 62% bezrobotnych mężczyzn i tylko 29% kobiet.

Kobiety dłużej niż mężczyźni pozostawały w rejestrach osób bezrobotnych. Bez pracy dłużej niż 24 miesiące pozostawała prawie co trzecia kobieta i co piąty bezrobotny mężczyzna w województwie małopolskim. Przez czas krótszy niż 3 miesiące w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 23% mężczyzn i 17% kobiet.

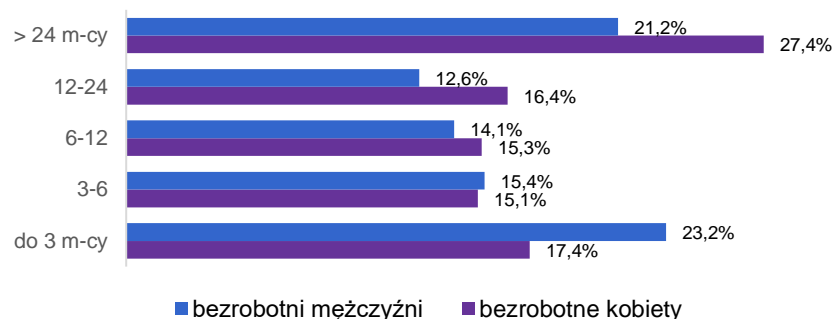
Wiek bezrobotnych kobiet i mężczyzn

Wykształcenie bezrobotnych kobiet i mężczyzn

Czas pozostawania bez pracy bezrobotnych kobiet i mężczyzn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-01 z powiatowych urzędów pracy

Bezrobocie wśród rodziców dzieci do 6 r. ż.

Na koniec 2017 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 15 780 osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy z uwagi na posiadanie dziecka do 6 r. ż. Zdecydowana większość, 88% (13 867 osób), stanowiły kobiety. Najmniejszy udział bezrobotnych z tej grupy występował w powiecie proszowickim oraz w Krakowie (12%), największy natomiast w powiatach nowosądeckim (29%), bocheńskim (28%) oraz dąbrowskim (26%).

Udział tej grupy bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych w Małopolsce na koniec 2017 r. wynosił 19,9% i wzrósł w ciągu roku o 2,9 pkt. proc.

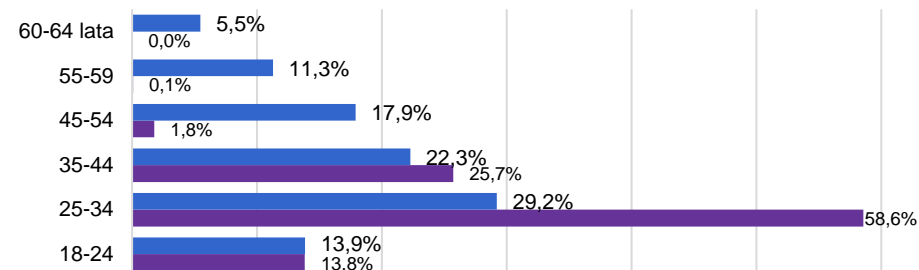
Bezrobotni wychowujący małe dzieci byli stosunkowo młodzi. Niemal 60% z nich to osoby w wieku 25-34 lata, a 14% ma mniej niż 25 lat.

Poziom wykształcenia tych osób był nieznacznie wyższy niż wśród ogółu bezrobotnych – co najmniej średnie wykształcenie miało 62% osób z tej grupy w porównaniu do 51% wśród wszystkich bezrobotnych.

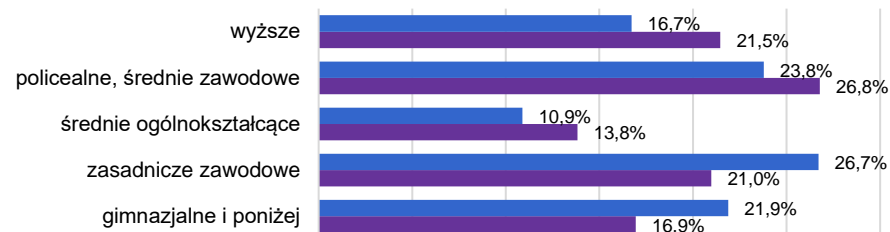
Co piąty bezrobotny rodzic małego dziecka posiadał niewielkie, krótsze niż 1 rok, doświadczenie zawodowe, kolejne 14% nie miało żadnego doświadczenia, a co trzeci miał doświadczenie dłuższe niż rok ale krótsze niż 5 lat.

Bez pracy przez okres minimum 12 miesięcy pozostawało 48% bezrobotnych opiekujących się małym dzieckiem (wśród wszystkich bezrobotnych 39%).

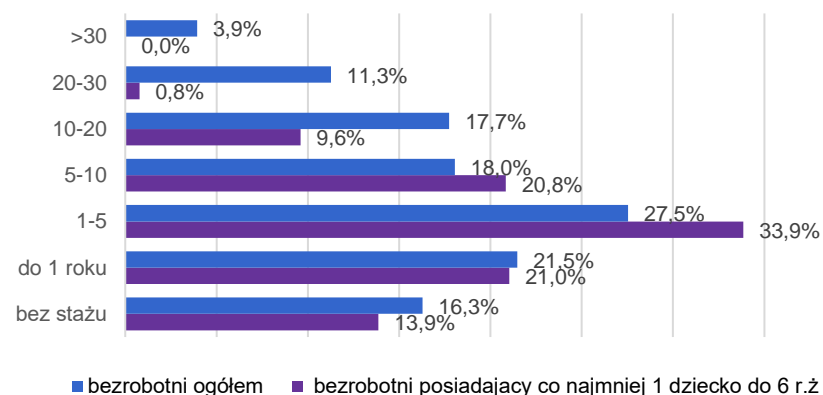
Wiek bezrobotnych rodziców

Wykształcenie bezrobotnych rodziców

Staż pracy bezrobotnych rodziców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-01

Osoby bezrobotne w wieku 50+

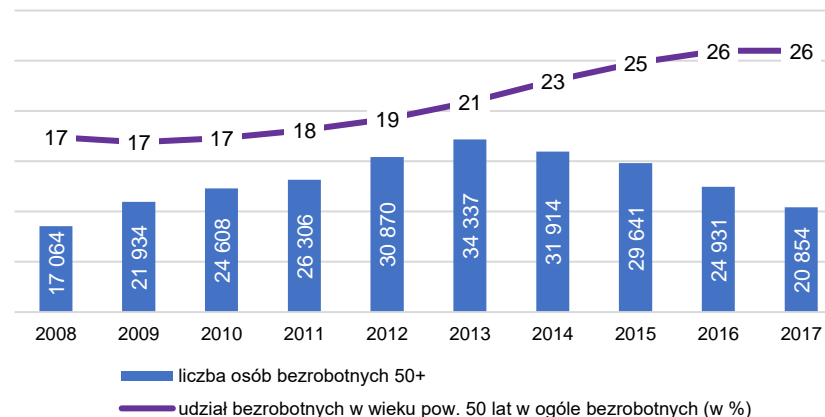

Na koniec 2017 roku w woj. małopolskim zarejestrowanych było 20,9 tys. bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia. Było to o 4,1 tys. mniej (16,4%) niż na koniec 2016 roku. Jednak zaznaczyć należy, że skala spadku była mniejsza niż w przypadku ogólnej populacji bezrobotnych, która zmniejszyła się o 17,2%. W efekcie udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia pozostał na poziomie zbliżonym do zeszłorocznego, czyli ok. 26%.

Najwyższy udział osób powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych występował w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu oraz w powiatach gorlickim i oświęcimskim (8-12%). Natomiast najniższy udział odnotowany został w powiatach olkuskim, limanowskim, dąbrowskim, nowotarskim, proszowickim oraz tatrzańskim (2-4%).

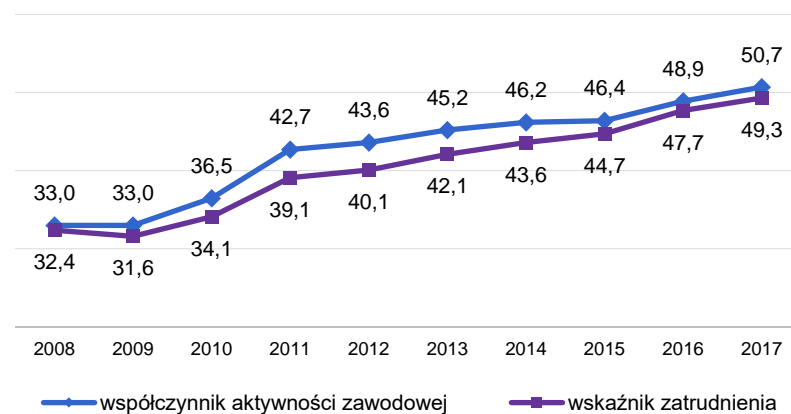
Pomimo zauważalnej od dłuższego już czasu pozytywnej zmiany, osoby powyżej 50 roku na życia na rynku pracy w dalszym ciągu charakteryzował niski poziom aktywności zawodowej oraz niski wskaźnik zatrudnienia. W województwie małopolskim na koniec 2017 roku współczynnik aktywności zawodowej w kategorii wiekowej 55-64 lata wynosił 50,7%. Oznacza to, że tylko co druga osoba w tej grupie pracowała lub poszukiwała pracy. Natomiast wskaźnik zatrudnienia informujący o tym jaka część danej populacji pracuje, ukształtował się na poziomie 49,3%.

Osoby bezrobotne w wieku powyżej 50 lat w woj. małopolskim w latach 2008-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPIPS-01

Zmiana wskaźnika aktywności zawodowej oraz wskaźnika zatrudnienia Małopolan w wieku 50-64 lata

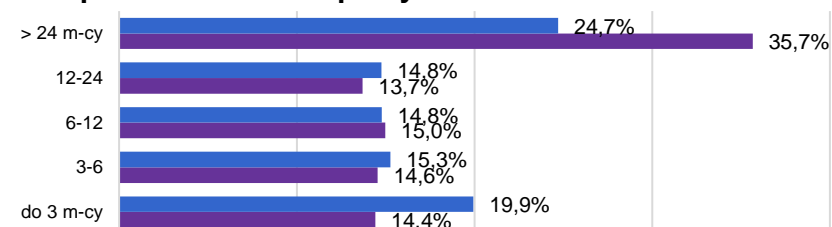
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Bezrobotni w wieku powyżej 50 roku życia zdecydowanie dłużej niż osoby młode pozostawali w rejestrach powiatowych urzędów pracy. Na koniec 2017 roku dla co drugiego bezrobotnego w tej grupie czas poszukiwania pracy przekroczył rok. Z kolei wśród osób młodych odsetek ten wyniósł 26%.

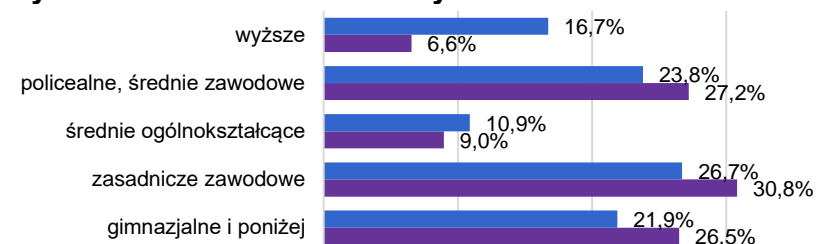
Poziom wykształcenia osób bezrobotnych po 50 roku życia był niższy niż ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w województwie małopolskim. Jedynie 7% z nich miało wykształcenie wyższe, natomiast 57% co najwyżej zasadnicze zawodowe.

Osoby bezrobotne, które miały powyżej 50 lat, co oczywiste, wykazywały się dużym doświadczeniem zawodowym. Aż 40% osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat posiadało ponad 20-letni staż pracy.

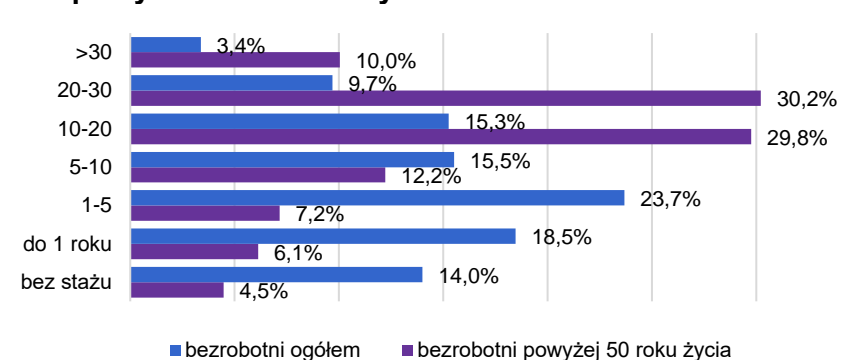
Czas pozostawania bez pracy 50+

Wykształcenie osób bezrobotnych 50+

Staż pracy osób bezrobotnych 50+

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zał. 1 do sprawozdania MRPiPS-01

NEETs⁵ wśród absolwentów szkół zawodowych

Zgodnie z wynikami badania losów absolwentów szkół zawodowych⁶ NEETsami zostało około 14% absolwentów tych szkół, z których ponad 2/3 to osoby zarejestrowane w małopolskich urzędach pracy jako bezrobotne.

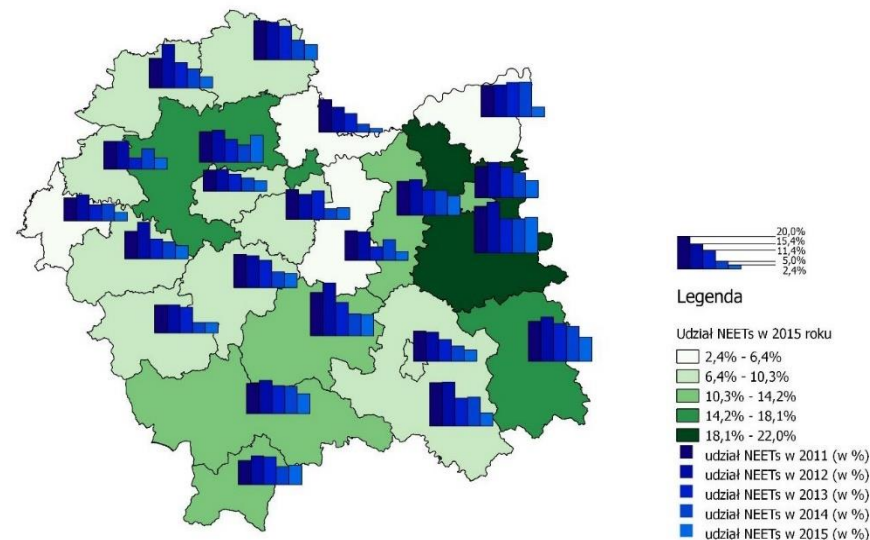
Najkorzystniejsza sytuacja w 2016 r. utrzymywała się wśród absolwentów w powiatach: proszowickim (tylko 2% stanowili NEETs), oświęcimskim (5%), bocheńskim (6%), dąbrowskim (6%), suskim (7%), olkuskim (7%), chrzanowskim (7%), wielickim (7%) oraz w Krakowie (7%) i Nowym Sączu (7%). Natomiast najgorsza w powiatach: tarnowskim (22%), krakowskim (16%), gorlickim (15%), limanowskim (13%), nowotarskim (13%), tatrzańskim (12%) oraz brzeskim (12%) i w Tarnowie (11%).

Na takie przestrzenne zróżnicowanie udziału osób nieaktywnych wśród absolwentów szkół zawodowych może wpływać także bliskość wielkich ośrodków miejskich (Krakowa oraz miast Śląska), które stanowią centra zatrudnienia i edukacji, a ich bliskość geograficzna może bezpośrednio decydować o dostępności pracy i nauki dla młodzieży.

⁵ Wskaźnik młodych osób niepracujących ani nieuczących się, w skrócie NEET, odpowiada odsetkowi ludności danej grupy wiekowej i płci, który nie jest zatrudniony i nie uczestniczy w dalszej edukacji lub szkoleniu. Licznik wskaźnika odnosi się do osób spełniających te dwa warunki: nie są zatrudnieni (tzn. bezrobotni lub nieaktywni zgodnie z definicją Międzynarodowej Organizacji Pracy); nie otrzymali żadnej edukacji ani szkolenia w ciągu czterech tygodni poprzedzających badanie. Mianownik jest całkowitą

Udział absolwentów, którzy nie uczyli się i nie pracowali w analizowanym okresie (2012-2016) zmniejszył się o 10 pkt. proc., natomiast największa poprawa miała miejsce w powiatach: proszowickim, suskim i wielickim.

Udział osób zaliczanych do grupy NEET wśród absolwentów małopolskich szkół zawodowych kończących naukę w 2015 r.

Źródło: Węgrzyn M., *Badanie losów absolwentów szkół zawodowych 2016 – podsumowanie głównych wyników*, Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, Departament Polityki Regionalnej UMWM, Kraków 2017

populacją tej samej grupy wiekowej i płci, z wyłączeniem respondentów, którzy nie odpowiedzieli na pytanie "udział w regularnej edukacji i szkoleniach".

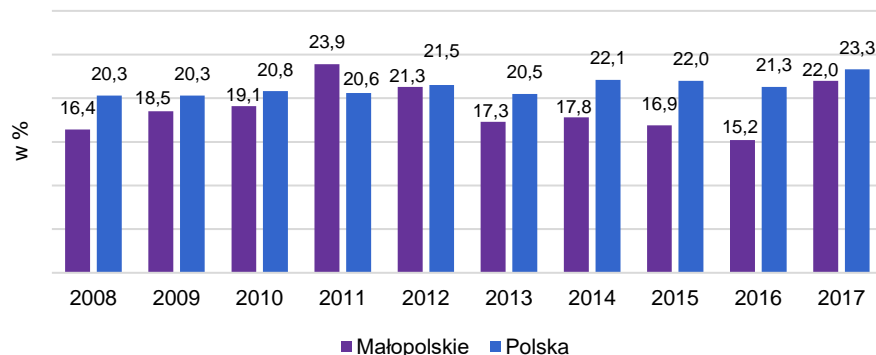
⁶ Węgrzyn M., *Badanie losów absolwentów szkół zawodowych 2016 – podsumowanie głównych wyników*, Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, Departament Polityki Regionalnej UMWM, Kraków 2017.

Osoby z niepełnosprawnościami na rynku pracy

Osoby z niepełnosprawnościami to jedna z najbardziej wykluczonych grup na rynku pracy. Choć ich sytuacja zawodowa ulega poprawie, to w dalszym ciągu jest ona trudniejsza niż osób w pełni sprawnych. Wg danych BAEL w IV kwartale 2017 roku wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w woj. małopolskim był prawie 2,5-krotnie niższy niż dla całej populacji (22% wobec 53,7%). Zaznaczyć należy, że w porównaniu do ostatniego kwartału roku 2016 wartość wskaźnika w woj. małopolskim wzrosła o 6,8 pkt. proc. Trudną sytuację osób niepełnosprawnych potwierdza stopa bezrobocia, która w Polsce w IV kwartale 2017 r. dla tej grupy wynosiła 9,3%, podczas gdy dla ogółu bezrobotnych kształtowała się na poziomie 6,6% (wg BAEL)

Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w wieku 16-64 lata w Polsce i w woj. małopolskim w latach 2008-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank danych Lokalnych

⁷ Dane o niepełnosprawnych bezrobotnych wg sprawozdań MPiPS-01 i MPiPS-07

Liczba osób z niepełnosprawnościami pozostających w rejestrze zmniejszała się wraz ze spadkiem ogólnego poziomu bezrobocia w regionie ale udział tej grupy w ogóle bezrobotnych pozostaje na tym samym poziomie. Na koniec 2017 r. w rejestrach małopolskich urzędów pracy było 4,9 tys. niepełnosprawnych bezrobotnych (o 1 tys. mniej niż pod koniec 2016 r.), co stanowiło 6,1% ogólnej liczby bezrobotnych.

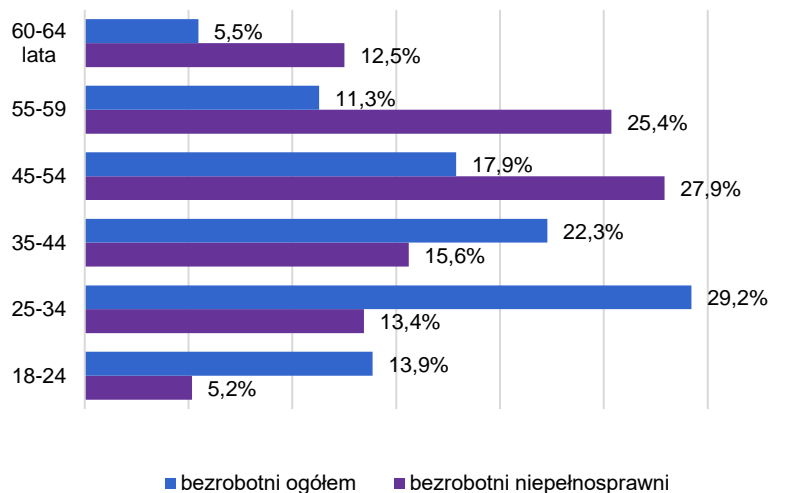
Największy udział osób z niepełnosprawnościami występował w powiecie gorlickim (12%) oraz w Tarnowie (11%) i Nowym Sączu (10%), najniższy w powiatach: tatrzańskim (2%), dąbrowskim, proszowickim i nowotarskim (3%). Wśród niepełnosprawnych bezrobotnych nieznacznie przeważali mężczyźni (53%) oraz mieszkańcy miast (57,5%).

Znacząca większość – 66,5% niepełnosprawnych bezrobotnych posiadała orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności, a 32,5 % o stopniu umiarkowanym. Tylko 1% to osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności. Były to jednak osoby, które miały największe trudności z wejściem na rynek pracy. Na koniec 2017 roku aż 43% z nich pozostawało w rejestrach PUP dłużej niż 2 lata, podczas gdy wśród osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności było ich 27%, a z lekkim 20%.

O tym, że osobom niepełnosprawnym trudniej jest znaleźć pracę, świadczy udział osób posiadających status osoby długotrwale bezrobotnej, który na koniec 2017 r. wyniósł 63%, o 10,5 pkt. proc. więcej niż wśród wszystkich bezrobotnych⁷.

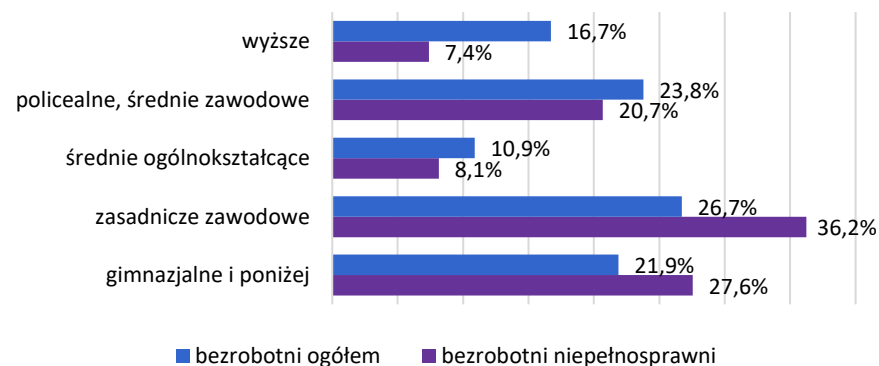
Niepełnosprawność była silnie skorelowana z wiekiem. Dwie trzecie bezrobotnych z niepełnosprawnościami były to osoby po 45 roku życia, w odróżnieniu od ogółu bezrobotnych, z których co trzeci miał 45 i więcej lat. Z kolei mniej niż 35 lat miało 19% niepełnosprawnych bezrobotnych i 43% wszystkich bezrobotnych w województwie.

Struktura wiekowa bezrobotnych z niepełnosprawnościami

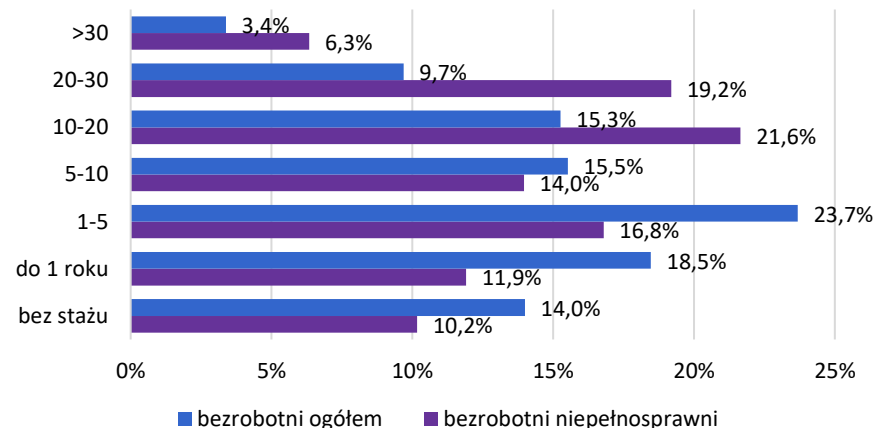
Bezrobotne osoby niepełnosprawne były także gorzej wykształcone – 64% z nich miało wykształcenie co najwyżej zasadnicze zawodowe, a tylko 7% wykształcenie.

Wykształcenie bezrobotnych z niepełnosprawnościami

W rejestrach przeważały osoby o długim stażu pracy – 41% pracowało przez okres od 10 do 30 lat.

Staż pracy bezrobotnych z niepełnosprawnościami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zał. 1 do sprawozdania MRPIPS-01

Działania aktywizacyjne

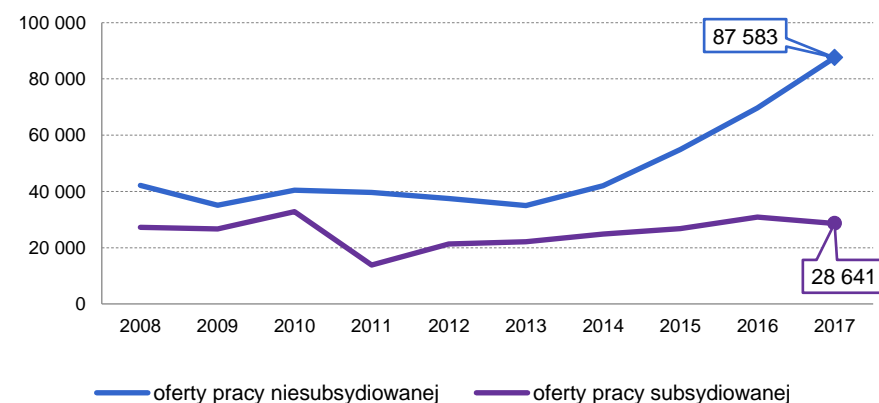

Rok 2017 przyniósł kolejne zwiększenie liczby ofert pracy pozyskanych przez pośredników powiatowych urzędów pracy. Usługi pośrednictwa kierowane były do bezrobotnych i poszukujących pracy oraz do pracodawców, którzy mieli coraz większe problemy z rekrutacją pracowników.

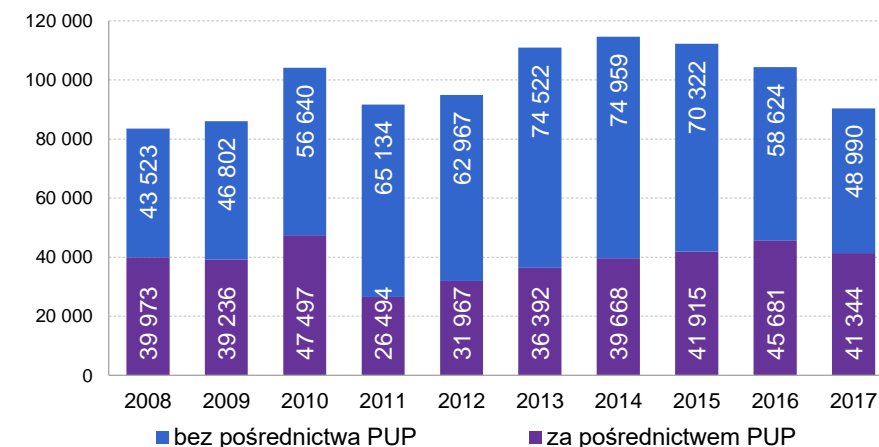
Od stycznia do grudnia 2017 r. do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 116,2 tys. ofert pracy, tj. o 15% więcej niż rok wcześniej. Podobnie jak w czterech poprzednich latach wzrost był generowany przez zgłoszenia ofert niesubsydiowanych, których było o 20% więcej niż rok wcześniej. Po pięciu latach stabilnego wzrostu, w 2017 r. zmniejszyła się liczba ofert subsydiowanych ofert pracy – o 8%. W sytuacji kiedy podaż pracy jest stosunkowo duża, oferty subsydiowane, szczególnie staże przestają być atrakcyjne dla potencjalnych pracowników. Udział ofert subsydiowanych stopniowo maleje, w 2017 r. co czwarte miejsce pracy było subwencjonowane ze środków publicznych (rok wcześniej prawie co trzecie).

W 2017 r. pracę podjęło 90,3 tys. osób bezrobotnych – o 15% (tj. 14 tys.) mniej niż w 2016 r. Zmniejszyła się zarówno liczba podjęć pracy za pośrednictwem urzędu pracy (o 9%) jak i bez takiego pośrednictwa (o 16 %). Nieco ponad 70% podjęć pracy za pośrednictwem powiatowych urzędów pracy dotyczyło pracy subsydiowanej.

Struktura ofert pracy pozyskanych przez PUP

Podjęcia pracy przez za i bez pośrednictwem PUP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie

Spektrum określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy instrumentów pomocy osobom bezrobotnym finansowanych ze środków Funduszu Pracy jest bardzo szerokie. Osoby bezrobotne mogą m.in.:

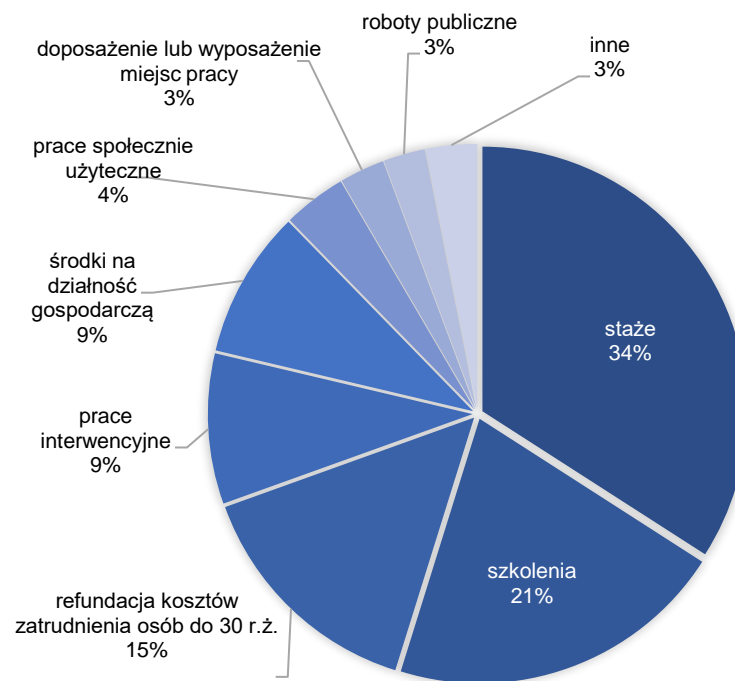
- podnieść lub zmieniać własne kwalifikacje (poprzez szkolenia, bony szkoleniowe, finansowanie studiów podyplomowych),
- zdobywać doświadczenie zawodowe (dzięki stażom, bonom stażowym, przygotowaniu zawodowym dorosłych),
- otrzymać środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- korzystać z różnych opcji dofinansowania kosztów zatrudnienia (poprzez prace interwencyjne, roboty publiczne, refundację pracodawcom kosztów zatrudnienia osoby do 30 r.ż., dofinansowanie zatrudnienia osoby powyżej 50 r.ż.).

W 2017 roku na działania aktywizacyjne przeznaczono 329,5 mln zł, a liczba osób biorących udział w tych działaniach przekroczyła 50 tys.⁸

Podobnie jak w poprzednich latach najczęściej stosowanymi formami pomocy były staże i szkolenia, choć w porównaniu do 2016 r. zwiększył się udział szkoleń – o 7 pkt. proc., a zmniejszył udział staży – o 4 pkt. proc. W 2017 r. uczestnicy tych dwóch form wsparcia stanowili łącznie ponad 50% ogółu aktywizowanych przez powiatowe urzędy pracy. W porównaniu roku 2016 zmniejszył się udział osób, które otrzymały dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej – o 3 pkt. proc., a wzrósł udział bezrobotnych, którzy skorzystali

z refundacji części kosztów zatrudnienia bezrobotnych do 30 r.ż. – o 2 pkt. proc.

Struktura form wsparcia stosowanych w PUP w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPIPS-02

⁸ Na podstawie sprawozdania MRPIPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy

Zlecenie działań aktywizacyjnych

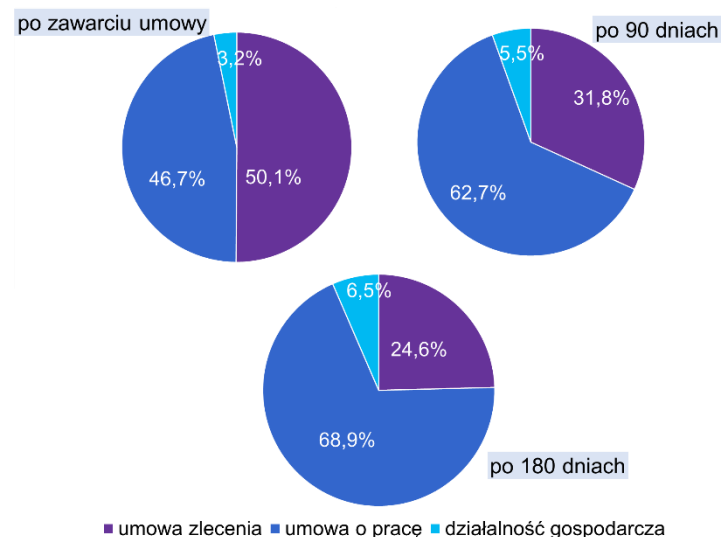
Jednym z rozwiązań aktywizujących bezrobotnych, które sprawdziły się w województwie małopolskim, jest zlecenie działań aktywizacyjnych. Zlecenie polega na przekazaniu części klientów powiatowych urzędów pracy pod opiekę prywatnej agencji zatrudnienia.

Agencje te współpracowały z osobami długotrwale bezrobotnymi na zasadach indywidualnego wsparcia bez narzuconego sposobu działania i z możliwością doboru usług, dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczestników.

W 2017 roku kontynuowano realizację II edycji zlecenia działań aktywizacyjnych, w czasie której pomocą objęto 2 000 osób z powiatów: limanowskiego, myślenickiego, nowosądeckiego, olkuskiego, suskiego, wadowickiego. Dzięki udziałowi w programie pracę podjęło 1 060 osób.

Przez co najmniej 90 dni zatrudnienie utrzymało 664 uczestników (63%), a przez co najmniej 180 dni 528 osoby (50%). Wśród osób, które utrzymały pracę przez co najmniej 180 dni, większość (93%) kontynuowała zatrudnienie. Wskazuje to na wysoką długotrwałą skuteczność zlecenia. 53% uczestników zawarła umowy zlecenia, a 47% umowy o pracę. Jakość zatrudnienia zwiększała się z upływem czasu jego trwania - stopniowo coraz większy odsetek pracujących stanowiły osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę (po 90 dniach – 62,7%, po 180 dniach 68,9%), spadł udział osób objętych umowami zlecenia (po 90 dniach – 31,8%, po 180 dniach 24,6%).

Forma zatrudnienia uczestników zlecenia działań aktywizacyjnych

Źródło: Podsumowanie II edycji zlecenia działań aktywizacyjnych w Województwie Małopolskim, dokument wewnętrzny WUP

Koszt doprowadzenia jednej osoby do zatrudnienia wyniósł 9 288 zł, co oznacza, że ta forma pomocy nie odbiega kosztowo od większości podstawowych form aktywizacji stosowanych w Polsce. Zauważając, jak zmienia się sytuacja na rynku pracy oraz biorąc pod uwagę profil bezrobotnych pozostających w rejestrach, takie narzędzie jest bardziej skuteczne niż szkolenia i staże. Jak pokazała ewaluacja I edycji zlecenia działań, osoby, które zakończyły udział w programie zdecydowanie rzadziej wracały do rejestru bezrobotnych. Zlecenie działań aktywizacyjnych jest przykładem na to, że elastyczne narzędzia, umożliwiające indywidualne podejście do klienta są skuteczne przede wszystkim dla osób oddalonych od rynku pracy.

Wydawca: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
Pl. Na Stawach 1, 30-107 Kraków
tel.: 12 428 78 70 faks: 12 422 97 85
kancelaria@wup-krakow.pl
www.wup-krakow.pl